

12de vervolgopleiding

Antroposofische Diagnostiek Gespreks- en Psychotherapie

Start: januari 2026

Voor wie:

Professionals werkzaam in het veld van psychosociale hulpverlening o.a. psychologen, psychotherapeuten, psychiaters, orthopedagogen, systeemtherapeuten, psychosociale hulpverleners, die hun diagnostische en therapeutische vaardigheden willen verbreden met inzichten en handelingen vanuit de antroposofische psychotherapeutische invalshoek. Voor toelating dient men reeds de basis van de menskunde vanuit antroposofische gezichtspunten te hebben leren kennen. Deze basis wordt onder andere aangeboden in de interdisciplinaire basismodule van de Academie AG. Deze basis kan ook op andere wijze zijn verworven.

Wat gaat men leren:

De professional leert om diagnostische gezichtspunten en therapeutische vaardigheden vanuit antroposofische menskunde geïntegreerd toe te passen in het werk. Dit betekent een uitbreiding en verdieping van de reeds verworven diagnostische inzichten en therapeutische vaardigheden. Deze diagnostische inzichten en vaardigheden liggen op het terrein van het fenomenologisch waarnemen van de hele mens in de samenhang van bio-psycho-sociale-spirituele gezichtspunten. Therapeutische vaardigheden die in deze opleiding worden ontwikkeld zijn o.a. gespreksvoering over de bij de cliënt waargenomen (mogelijk in disbalans zijnde) samenhang tussen lichamelijke, psychische en geestelijke drijfveren (diagnostiek), om vervolgens met de cliënt te werken aan meer begrip hierover bij zichzelf en dat er gewerkt kan worden aan een gezonder evenwicht. Hierbij past ook het ondersteunen van de gezonde krachten in de mens. Daarnaast krijgt de interdisciplinaire samenwerking met artsen, therapeuten en verpleegkundigen die aanvullende mogelijkheden bieden op therapeutisch gebied veel aandacht. De non-verbale therapeutische mogelijkheden als euritmitherapie, ritmische massage en verpleegkundige inwijvingen worden ook zelf tijdens de opleiding ervaren.

De volgende 5 leerdoelen zijn gesteld:

1. Ontwikkeling verbreding van visie op gezondheid en ziekte

Gezondheid niet zien als af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Men leert aandacht te hebben voor het geheel; voor het lichaam, de ziel, de geest en de manier van leven. Alles hangt met elkaar samen.

2. Uitbreiding en verdieping diagnostische inzichten:

De student leert vanuit dit holistische denkkader een aantal ziektebeelden betreffende kind & jeugd en volwassenen te begrijpen onder andere angst- en stemmingsstoornissen, persoonlijkheidsstoornissen, trauma gerelateerde stoornissen, hechtingsproblematiek, ASS, ADHD, genderproblematiek. Men leert te komen tot persoonsgerichte diagnostiek.

3. Uitbreiding en verdieping therapeutische houding:

Scholing van de therapeut om fenomenologisch waar te nemen, om met kennis en een open houding naar de ander zoveel mogelijk het juiste te doen.

4. Uitbreiding en verdieping therapeutische vaardigheden:

Reguliere inzichten worden aangevuld met inzichten vanuit de antroposofische gezondheidszorg waardoor er een breder (complementair) spectrum ontstaat waaruit de verschillende ziektebeelden behandeld kunnen worden op gespreks- en psychotherapeutisch gebied. Men leert om met de opgedane kennis persoonsgerichte behandeling te kunnen uitvoeren.

5. Interdisciplinaire samenwerking met artsen, therapeuten en verpleegkundigen

Antroposofische zorgverleners kijken naar het geheel wat blijkt uit de manier van samenwerken. Kennis over het vak van andere disciplines is daarom een onderdeel van de opleiding.

Aanbieder:

De opleiding wordt aangeboden door

1. De Academie Antroposofische Gezondheidszorg www.AAG.nl in samenwerking met
2. De Nederlandse Vereniging ter bevordering van Antroposofische Gespreks- en Psychotherapie www.NVAGP.nl

Waar: Antropia, direct naast station Driebergen/Zeist.

Duur van de opleiding en frequentie:

Er zijn drie onderdelen van de opleiding:

- a. 10x een maandelijkse dag van 9.00 tot 16.45 uur. Data: 26-01, 23-02, 30-03, 27-04, 25-05, 29-06, 28-09, 26-10, 30-11 in 2024 en 29-03 in 2027. (Onder voorbehoud.)
- b. Een keuze voor drie interdisciplinaire scholingsdagen die door de Academie AG in overleg met het kernteam worden vorm gegeven. Voorbeelden van thema's van mogelijke studiedagen zijn: dementie, niet aangeboren hersenletsel,

autismespectrumstoornissen, verslaving, stemmingsstoornissen, psychoses, persoonlijkheidsproblematiek.

- c. Maandelijks (in totaal 10 keer) begeleide intervisie en casuïstiekbespreking n.a.v. de lesdagen en aandacht voor de eigen scholingsweg. Deze mentorgroep-bijeenkomsten kunnen plaatsvinden in de eigen regio en in kleine groepjes (duur 3 uur).

Over de vormgeving en inhoud van de opleiding:

De duur van de opleiding is in totaal 13 hele dagen van 9.00 tot 16.45 uur en 10 mentorgroep-bijeenkomsten van 3 uur.

- **Didactiek:** Een ademend dagritme met een afwisseling in: overdracht van levendige menskundige antroposofische kennis waarbij wordt aangesloten bij de ervaringen van de deelnemers, kunstzinnige verwerking van het thema, waarnemingsoefeningen en oefenen van vaardigheden op het gebied van diagnostiek en gesprek. Steeds wordt de hele mens aangesproken in hoofd, hart en handen.
- **Toetsing:** De cursist levert maandelijks een portfolio verslag in aan de hand van vragen en bestudeert literatuur (keuze is aangegeven in de literatuurlijst). Daarnaast kiest de cursist een thema waarin de behandelde stof wordt uitgewerkt in een eindwerkstuk en deze wordt gepresenteerd aan het eind van de opleiding. Voor certificering dient men daarnaast minimaal 85% aanwezig te zijn.

Tijdens lesdagen komen de volgende thema's aan bod.

De ontmoeting en de therapeutische relatie

- De verschillende krachten die werkzaam zijn in de mens en dus ook in de ontmoeting en de relatie. Hoe herken je dit in de praktijk en wat kun je hiermee?
- De herkenning en het toepassen van de spirituele kwaliteiten van jezelf, van de ander en in de therapeutische setting. En hoe ga je hiermee om?

Ontwikkelingsperspectief vanuit het antroposofisch mensbeeld

- Over de ontwikkeling van kind en adolescent, over problematiek in deze ontwikkeling en de werking daarvan in de volwassenheid.
- Aanleg, constituties en temperamenten, ontwikkeling van de 12 zintuigen, ontwikkelingen in de puberteit.
- Hechtingsproblematiek als 'vloerkleed' onder vele problemen, in de kindertijd, adolescentie en in het volwassen leven.
- De invloed van geestelijke kwaliteiten in de biografie.
- Het begrijpen van gedrag mede vanuit karmische gezichtspunten
- Hoe krijg je gevoel voor die karmische gezinspunten en hoe ga je daarmee om in de behandeling?
- Mannelijke en vrouwelijke kwaliteiten.

Psychische en psychiatrische problematiek, diagnostiek en behandeling

- Exemplarische voorbeelden met betrekking tot diagnostiek en behandeling, zoals angststoornissen, depressies, psychotische stoornissen en persoonlijkheidsstoornissen.

- ✚ Relatie wordt gelegd met reguliere gezichtspunten
- ✚ Inbreng van eigen ervaringen en van cliënten
- ✚ Bekeken vanuit het perspectief van desintegratie
- ✚ Het belang van samenhang tussen de verschillende wezensdelen van de mens en hoe problematiek zich kan manifesteren bij onvoldoende coherentie en samenhang.

Hoe kom ik tot een zinvolle persoonsgerichte diagnose en behandeling?

- ✚ Problematiek/stoornissen worden aan de hand van casussen uitgewerkt. Diagnostiek wordt naast classificatie-diagnostiek aanvullend gedaan vanuit verschillende invalshoeken die we in de antroposofische gezondheidszorg kennen en die in de lesdagen aan bod zijn gekomen. Hierdoor kan een persoonsgerichte diagnostiek en behandeling tot stand komen:
 - ✚ Vier wezensdelen-diagnostiek
 - ✚ Diagnostiek van het zogenoemde drieledig mensbeeld
 - ✚ Biografisch perspectief
 - ✚ Beeldvormende bespreking als aanvullende methodiek voor diagnose en behandeling

We eindigen met 'het landen op mijn eigen hulpverlenersstoel'

- ✚ Terugblik via inbreng van alle deelnemers: wat heeft mij geraakt? Wat is er veranderd? Wat is nog niet af?
- ✚ Presentaties van deelnemers: het gekozen thema wordt toegelicht met passages uit een werk van Steiner.

Accreditatie wordt aangevraagd bij:

- FGzPT Koepelorganisatie. Federatie van GZ-psychologen, klinisch psychologen en psychotherapeuten: 55 punten
- NIPK&J/NVO (psychologen kinderen en jeugd en orthopedagogen): 60 contacturen

Vooropleiding: naast eerdergenoemde kennis over het antroposofisch mensbeeld is voor deze opleiding een HBO of Academische vooropleiding vereist.

Locatie van opleiding: Antropia, Hoofdstraat 8, Driebergen, naast station Driebergen/Zeist.

Kosten voor de vervolgopleiding € 3.950 -- inclusief koffie, thee en lunch.
Gespreide betaling is mogelijk.

Aanmeldingen: www.academieag.nl (voor 1-11-2025)

Informatie over de vervolgopleiding:

Erik Beemster, email: info@erikbeemster.nl tel. 0650412643

Els van Beek, email: els.van.beek@hetnet.nl tel. 0614806310

Mariëtte van de Meulengraaf, email: m.vandemeulengraaf@chello.nl tel. 0650886588

NB Voor 1 november kijken we naar het aantal aanmeldingen voor de opleiding. Mochten dat er onvoldoende zijn dan schuiven we de opleiding door naar het volgende jaar. Mocht er interesse zijn in scholing en ontwikkeling in de antroposofische gespreks- en psychotherapie dan is het mogelijk een aantal studiedagen van de NVAGP bij te wonen. Hiervoor kan men ook contact opnemen met bovengenoemde personen.

Uitwerking van de 10 lesdagen

In iedere lesdag staat een thema centraal waaraan het eigen leerproces wordt vormgegeven. Aan de hand van dit thema wordt er ervaringen uitgewisseld, theoretische en praktische kennis aangeboden, beeldvormende diagnostiek beoefend en vaardigheden geoefend. We beginnen elke lesdag met fenomenologisch leren waarnemen van de mens en de menselijke ontmoetingen. De kunstzinnige verwerking staat in dienst van de verdieping van de menskundige inzichten en ook in dienst van verdieping van zelfkennis. Er is aandacht voor vormgeving van de eigen meditatieve scholingsweg.

Bedoeling fenomenologisch waarnemen van de mens: scholing van de ziel in het zuiver leren waarnemen van de mens die je ontmoet. De voorbereidingen beoefenen om het wezen van de ander met innerlijke rust en vol eerbied en verwondering te leren waarnemen. Waarnemingsoefeningen doen in het leven van alle dag, het werkleven en in de lesdag zelf. Docent is Els van Beek, GZ-psycholoog.

Bedoeling kunstzinnig uur: via een andere manier kennis te maken met de pathologie en hoe dit op een kunstzinnige vorm in beweging gebracht kan worden.

Dagindeling:

08.45 uur	Binnenkomen met koffie/thee
09.00 – 10.00 uur	De mens en de menselijke ontmoetingen fenomenologisch leren waarnemen.
Pauze	
10.15 – 11.45 uur	Inleiding en uitwerking van het thema met uitwisseling ervaringen, stellen van vragen en gesprek
11.45 – 12.30	Vragen in kleine groepen verzamelen (met kop koffie/thee), interactief gesprek waarbij de docent ingaat op de vragen en ervaringen.
12.30 – 13.30 uur	Lunch en ontmoeting
13.30 – 14.30 uur	Verdieping thema met oefeningen diagnostisch en/of therapeutisch, eventueel in kleine groepen. Mogelijk van cursisten die in eenzelfde zorggebied werkzaam zijn
Pauze	
14.45 – 15.45 uur	Kunstzinnige of therapeutische verwerking van het thema (beeldend, eurytmisch, muzikaal, lichamelijk ervarend), onder begeleiding van docent vaktherapie AG of eurytmitherapie
Pauze	
16.00 – 16.45 uur	‘Hoe kan ik de stof van vandaag gebruiken in mijn praktijk?’
16.45	Afsluiting

1. Maandag 26-01-2026

Docenten: Guido Smeding, psycholoog; Erik Beemster, systeemtherapeut; Els van Beek, GZ-psycholoog; plus vaktherapeut

De ontmoeting en de therapeutische relatie

Inhoud:

- ✚ Deze eerste lesdag starten we met kennismaking, begeleid door Erik Beemster.
- ✚ Voorts zal Guido Smeding een college geven over het thema van deze dag:
 - Wat is de mens vanuit antroposofisch perspectief? Zijn oorsprong, ontwikkelingsmoment en -potentieel? Wat is de betekenis en dynamiek van de huidige menselijke relatie(s).
 - Welke krachten en vermogens werken in het innerlijk van de mens? Wat is hun rol en betekenis in de menselijke ontmoeting?
 - Op welke wijze is de mens verbonden aan en ingebed in zijn levenscontext? Inwerking van zichtbare en niet-zichtbare krachten.
 - De rol van bewustzijn, waarnemen en voorstellen in de therapeutische setting. Hoe kun je als hulpverlener het wezenlijke bij het krachtenspel in en rond de cliënt aanraken?
 - De rol van de antroposofische mensvisie bij de attitude van de hulpverlener en haar werkzaamheid in de therapeutische relatie.
- ✚ Hierna zal het eerste lesuur gegeven worden over de maandelijkse oefeningen (1 uur per lesdag) over het fenomenologisch waarnemen van de mens door Els van Beek.
- ✚ Met euritmie oefeningen door Hilda Boersma gaan we de opgedane kennis ervaren.

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

- ✚ Kennismaking aan de hand van het vierledig mensbeeld.
- ✚ Wat is de meerwaarde om vanuit een antroposofisch mensbeeld de ontmoeting met de cliënt vorm te geven? We vullen bestaande kennis aan met antroposofische menskunde. In hoeverre kan deze kennis over de ander en jou zelf als therapeut meer duidelijkheid geven over de ontmoeting met de ander? En kun je met deze kennis (het begrijpen) het hart naar de ander openen (aanvaarding) waarop het handelen (het doen) in deze werkrelatie kan worden versterkt?
- ✚ Naast de ontwikkeling van de individuele mens kennen we de ontwikkeling van de mensheid. Als we de huidige opgaven aan ons als mens van deze tijd in ogenschouw nemen, wat betekent dit voor de therapeutische relatie?
- ✚ Een start van de scholing van de ziel in het zuiver leren waarnemen van de mens die je ontmoet. Dit krijgt elke lesdag aandacht wat ook in de mentoruren terugkomt.

Literatuur:

- ✚ Voor waarnemingsuren kan gebruik gemaakt worden van de volgende boeken: 'Praktische ontwikkeling van het denken', 'De grenzen van de natuurwetenschap', 'Filosofie van de vrijheid', 'Hoe verkrijgt men bewustzijn op hogere gebieden', allen door Rudolf Steiner, 'Meditatie', door Arthur Zajonc, 'Psychotherapie van de menselijke waardigheid' door Ad Dekkers, 'Concentratie' door Margalit Laufer, 'Imaginatie, inspiratie, 'Intuïtie' door Erik Baars e.a
- ✚ De studenten krijgen voor het begin van de opleiding het boek 'Psychiatrie, disbalans in de samenhang van de wezensdelen' door Erik Beemster. Van tevoren dient deel 1 gelezen te zijn. Deze kennis wordt globaal als bekend verondersteld voor aanvang van deze vervolgopleiding.

2. Maandag 23-02-2026

Docent: Wyanne van den Berg, GZ-psychotherapeut/psychotherapeut; Els van Beek, GZ-psycholoog, Lonneke Winters, logopedist.

Hechtingsproblematiek als 'vloerkleed' onder veel ontwikkelingsproblemen bij kind & jeugd.

Inhoud:

Vroege-kind-problematiek kan gezien worden vanuit ontwikkelingsproblematiek betreffende het in bezit nemen van het fysieke lichaam (incarnatie) en de ontwikkeling van de vermogens om te discrimineren en integreren (ontwikkeling executieve functies). Wat brengt het kind vanuit zichzelf hierin mee en wat kan de omgeving aan de basisbehoeftes bieden waarop deze belangrijke ontwikkelingstaken kunnen worden opgepakt? Het accent op deze dag zal liggen op de veel voorkomende problematiek in de gehechtheidsontwikkeling in brede zin en de toegevoegde waarde van antroposofische menskunde.

Aan de hand van sensomotorische oefeningen, begeleid door Lonneke Winters, logopedist, zullen we bovenstaande verdiepen.

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

- ✚ Deze integratieve diagnostische en therapeutische invalshoek bied je een brede blik op de ontwikkeling en nieuwe aanknopingspunten voor behandeling voor kind en jeugd.

Verplichte Literatuur:

- ✚ 'Zorgprogramma Gehechtheidsproblemen. Verstoorde gehechtheid, een antroposofische benadering voor signalering, diagnostiek en behandeling', Versie 1.1 Lectoraat Antroposofische Gezondheidszorg, Hogeschool Leiden, M. H. Niemeijer in samenwerking met medewerkers van het Kindertherapeuticum, H. Heringa, GZ-psycholoog.

- ✚ Schoorel, E.P. *'De eerste zeven jaar, kinderysiologie'*, Uitgeverij Christoffor vijfde geheel herziende druk, Hoofdstuk 5 Gehechtheid ISBN 978 90 6238 5591
- ✚ Tekst over hechting door Truida de Raaf
- ✚ 'Psychiatrie, disbalans in de samenhang tussen de wezensdelen' door Erik Beemster: hfst. 3; 'De 12 zintuigen, poorten naar de ziel' en hfst. 13; 'Hechtingsstoornissen'.

3. Maandag 30-03-2026

Docent: Calder Rokosch, klinisch-psycholoog/psychotherapeut; Els van Beek, GZ-psycholoog; plus vaktherapeut

Psychische problematiek bij kind en jeugd

Inhoud:

In de ontwikkeling van het kind gaat het om balans vinden tussen binnen- en buitenwereld. Hoe ziet dit eruit, hoe ziet het midden eruit? Wat kun je doen om dit te bereiken? De DSM-fenomenen, waaronder de classificaties ASS, ADHD, angsten, stemmingsstoornissen, identiteitsproblemen, seksualiteitsproblemen, verslavingsproblemen, zeggen iets over die (dis)balans. Wat is er werkelijk aan de hand? Wat hebben deze kinderen ons mogelijk te vertellen? Wat heeft dit voor implicaties voor begeleiding en behandeling?

De vakdocent zal met oefeningen bovenstaande thema's ervaarbaar maken en hoe met non-verbale therapie aan herstel van balans gewerkt kan worden.

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

- ✚ De student leert vanuit het antroposofisch mensbeeld een aantal ziektebeelden betreffende kind en jeugd (classificaties vanuit de DSM-5) te begrijpen en krijgt handvatten om van hieruit de behandeling te optimaliseren. Naast de psychotherapeutische invalshoek wordt stil gestaan bij wat andere disciplines kunnen aanbieden, zoals de antroposofisch arts, kunstzinnige therapieën, het belang van een helende omgeving.
- ✚ Door middel van non-verbale therapie ervaren hoe balans nagestreefd kan worden.

Literatuur:

- ✚ 'Psychiatrie, disbalans in de samenhang van de wezensdelen', Erik Beemster: hfst 12; 'Kinder- en jeugdpsychopathologie', en 14; 'Eetstoornissen'.
- ✚ Uit de brochurereeks van het Kindertherapeuticum in Zeist de brochure over autisme en die over ADD & ADHD, zie <https://www.kindertherapeuticum.nl/over-ons/brochures-en-boeken/>

- M.H. Niemijer e.a. (2004). Ontwikkelingsstoornissen bij kinderen. Assen: Koninklijke van Gorkum. Geheel herziene 3de druk, 2004. Hoofdstuk 12. Autisme spectrumstoornissen. Marijke Bijloo. Blz. 162 e.v.

4. Maandag 27-04 2026

Docent: Erik Beemster, systeemtherapeut; plus vaktherapeut; Els van Beek, GZ-psycholoog

Psychische problematiek bij volwassenen vanuit het antroposofisch mensbeeld: Persoonlijkheidsstoornissen

Inhoud:

In hoeverre is de adolescent in de eerste 21 jaar in staat geweest om een eigen persoonlijkheid/identiteit te ontwikkelen? 'Hoe heeft dat vloerkeed zich verder ontwikkeld?' Ingegaan wordt op het brede spectrum van persoonlijkheidsproblemen.

Aan de hand van kunstzinnige oefeningen, begeleid door een kunstzinnig therapeut, verdiepen we de dynamiek van het dagthema en wat hiermee gedaan kan worden.

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

- Met gebruikmaking van de DSM-5 over persoonlijkheidsstoornissen verbreden we het inzicht (diagnostiek) hierover waardoor bestaande behandelingsmogelijkheden verdiept kunnen worden met antroposofische therapieën waaronder de antroposofische psychotherapie.
- Wat kan kunstzinnige therapie bijdragen aan de behandeling?

Literatuur:

- 'Psychiatrie, disbalans in de samenhang van de wezensdelen', Erik Beemster: hfst. 7; 'de invloed van de organen op het gedrag van de mens', hfst. 15; 'Persoonlijkheidsstoornissen' en hfst. 16; 'Borderlinepersoonlijkheidsstoornissen'.
- 'Verkenningen in de psychiatrie', Annejet Rümke (2004): hfst. 15; 'Persoonlijkheidsstoornissen, het is maar wat je gewoon vindt'.

5. Maandag 25-05-2026

Docent: gastspreker (wordt nog ingevuld); Els van Beek, GZ-psycholoog; plus vaktherapeut

Psychische problematiek bij volwassenen vanuit het antroposofisch mensbeeld: Stemningsstoornissen

Inhoud:

Er wordt ingegaan op het belang van de samenhang tussen en de kwaliteiten van de vier wezensdelen van de mens, hoe dit (tijdelijk) verstoord kan zijn en hoe van hieruit stemmingsproblematiek zich kan manifesteren (diagnostiek) en wat we hieraan kunnen doen (behandeling).

Met kunstzinnige therapie ervaren we enkele behandelmogelijkheden.

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

- Reguliere inzichten over stemmingsstoornissen worden aangevuld met inzichten vanuit de antroposofische gezondheidszorg waardoor er een breder (complementair) spectrum ontstaat waaruit de verschillende stemmingstoestanden begrepen en behandeld kunnen worden. Naast (antroposofische) medicatie kunnen diverse kunstzinnige therapieën, coaching, biografische gesprekken en psychotherapie helend zijn.
- Wat kan kunstzinnige therapie bijdragen aan de behandeling.

Literatuur:

- 'Psychiatrie, disbalans in de samenhang van de wezensdelen', Erik Beemster: hfst 17; 'Stemmingsstoornissen'.
- 'Verkenningen in de psychiatrie', Annejet Rümke (2004): hfst. 7; 'Stemmingsstoornissen, in een sluier gevangen'.
- 'Depressive Disorders, an integral psychiatric approach', M. van Gerven en Chr. Van Tellingen. ISBN: 978-90-74021-40-1 Uitg. Louis Bolk instituut.

6. Maandag 29-06 2026

Docent: Els van Beek, GZ-psycholoog; plus vaktherapeut

Psychische problematiek bij volwassenen vanuit het antroposofisch mensbeeld: Angststoornissen

Inhoud:

Er wordt ingegaan op het belang van de samenhang tussen en de kwaliteiten van de vier wezensdelen van de mens, hoe dit (tijdelijk) verstoord kan zijn en hoe van hieruit angstproblematiek zich kan manifesteren (diagnostiek) en wat we hieraan kunnen doen (behandeling).

Met kunstzinnige therapie ervaren we enkele behandelmogelijkheden.

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

- Reguliere inzichten over angststoornissen worden aangevuld met inzichten vanuit de antroposofische gezondheidszorg waardoor er een breder (complementair) spectrum

ontstaat waaruit de verschillende angsttoestanden begrepen en behandeld kunnen worden. Naast (antroposofische) medicatie kunnen diverse kunstzinnige therapieën, coaching, biografische gesprekken en psychotherapie helend zijn.

- ✚ Wat kan kunstzinnige therapie bijdragen aan de behandeling.

Literatuur:

- ✚ 'Psychiatrie, disbalans in de samenhang van de wezensdelen', Erik Beemster hfst 18; 'Angststoornissen'.
- ✚ 'Verkenningen in de psychiatrie', Annejet Rümke (2004) hfst. 8; 'Angst, een appel op de moedskrachten' en hfst. 9; 'Dwang, in de greep van controle'.

7. Maandag 28-09 2026

Docent: gastspreker, wordt nog ingevuld; Els van Beek, GZ-psycholoog; plus antroposofisch verpleegkundige.

Psychische problematiek bij volwassenen vanuit het antroposofisch mensbeeld: PTSS en dissociatieve stoornissen

Inhoud:

Er wordt ingegaan op het belang van de samenhang tussen en de kwaliteiten van de vier wezensdelen van de mens, hoe dit (tijdelijk) verstoord kan zijn en hoe van hieruit PTSS, psychotische en dissociatieve klachten zich kan manifesteren (diagnostiek) en wat we hieraan kunnen doen (behandeling).

Met kunstzinnige therapie ervaren we enkele behandelmogelijkheden.

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

- ✚ Reguliere inzichten over PTSS, psychotische en dissociatieve stoornissen worden aangevuld met inzichten vanuit de antroposofische gezondheidszorg waardoor er een breder (complementair) spectrum ontstaat waaruit de verschillende PTSS-, psychotische- en dissociatieve stoornissen begrepen en behandeld kunnen worden. Naast (antroposofische) medicatie kunnen diverse kunstzinnige therapieën, coaching, biografische gesprekken en psychotherapie helend zijn.
- ✚ Wat kan uitwendige therapie bijdragen aan de behandeling.

Literatuur:

- ✚ 'Psychiatrie, disbalans in de samenhang van de wezensdelen' Erik Beemster: hfst. 10; 'de hechting aan het lichaam', hfst 19; 'Trauma gerelateerde stoornissen, PTSS en dissociatie' en hfst 20; 'Schizofrenie en andere psychotische stoornissen'.
- ✚ 'OAP, Trauma en Dissociatie februari' Henriëtte Dekkers, maart 2014
- ✚ 'Antroposofic modalities in the treatment of dissociation' Henriette Dekkers

- ✚ 'Gezondheid, ziekte, genezing' Rudolf Steiner: hfst. 3; 'ontketeningsprocessen en psychische ziekten'.

8. Maandag 26-10-2026

Docent: Mariëtte van de Meulengraaf, psycholoog; Els van Beek, GZ-psycholoog; Erik Beemster, systeemtherapeut

Relaties, Seksualiteit, Man-vrouw verschillen

Inhoud:

Er wordt in deze les ingegaan op de wezenlijke verschillen tussen mannen en vrouwen en de invloed daarvan op relaties en seksualiteit, op relatieproblematiek en op de gevolgen van een scheiding voor kinderen.

Daarnaast wordt ingegaan op genderdysforie. Genderidentiteit is steeds minder een vanzelfsprekende ontwikkeling. Mogelijk een voorbode van 'de toekomstige androgyne mens' waarover in de antroposofie wordt geschreven?

Wat kunnen wij met deze vraagstukken mede bekeken vanuit antroposofie? Wat kunnen wij therapeutisch bieden aan individuen en (echt)paren en kinderen als zij hier mee in aanraking komen?

Er wordt kennis gemaakt met de non-verbale methode 'sculpting' in partnerrelatietherapie. Erik Beemster (systeemtherapeut) zal dit begeleiden.

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

- ✚ Verschillen tussen mannen en vrouwen en inzichten over liefhebben en seksualiteit en de effecten van een scheiding voor kinderen vanuit het antroposofisch denkkader. Inzichten vanuit reguliere en antroposofische visie op relaties en relatieproblematiek. Een beschouwing over genderdysforie en -diffusie in deze tijd.
- ✚ Kennismaking met sculpting, een non-verbale methode om koppels in beweging te krijgen.

Literatuur:

- ✚ Reader M. v.d. Meulengraaf: Relaties, over man/vrouw verschillen, relaties en seksualiteit, relatieproblematiek, scheidingen en genderincongruentie (en de gevolgen voor kinderen).
- ✚ Steiner, R., Seksualiteit, Uitgeverij Pentagon, ISBN 978-94-92462-62-6.

9. Maandag 30-11-2026

Docenten: Erik Beemster, systeemtherapeut; Els van Beek, GZ-psycholoog; plus vaktherapeut.

Hoe kom ik tot een zinvolle persoonsgerichte diagnose en behandeling?

Problematiek/stoornissen worden aan de hand van casussen uitgewerkt. Diagnostiek wordt gedaan vanuit verschillende invalshoeken die we in de antroposofische gezondheidszorg kennen en die in bovenstaande lesdagen aan bod zijn gekomen. Hierdoor kan persoonsgericht diagnostiek en behandeling tot stand komen:

- ✚ Vier wezensdelendiagnostiek
- ✚ Drieledig mensbeeld
- ✚ Biografisch perspectief
- ✚ Beeldvormende bespreking

Vormen van beeldvormende cliëntbespreking worden beoefend, begeleid door Erik Beemster en Joyce van der Velde.

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

Integratie van alle opgedane kennis waardoor optimale persoonsgericht diagnostiek en behandeling mogelijk wordt. We gebruiken de inzichten uit het 'dagbewustzijn' en het 'nachtbewustzijn'. Dit integreren we waardoor we kunnen komen tot passende beelden (imaginaties), stemmingen (inspiraties) en handelingen (intuïties). Hiermee wordt het spectrum van waaruit de ander begrepen kan worden verbreed en worden de mogelijkheden voor behandeling verruimd.

Literatuur:

- ✚ 'Psychiatrie, disbalans in de samenhang van de wezensdelen' Erik Beemster hfst 11; 'Multidimensionale (vier wezensdelen) diagnostiek'.
- ✚ Brochure 'Aansluiten', over de intuïtieve cliëntbespreking.

10. Maandag 29-03-2027

Docenten: Erik Beemster, systeemtherapeut; Els van Beek, GZ-psycholoog.

Het landen op mijn eigen hulpverleners stoel: samenvoegen wat we geleerd hebben en presentatie van deelnemers

Presentaties eindwerkstukken van deelnemers: het gekozen thema wordt toegelicht met passages uit een werk van Steiner (criteria eindwerkstukken worden tijdens opleiding duidelijk gemaakt)

Ook aandacht voor een terugblik via inbreng van alle deelnemers: wat heeft mij geraakt? Wat is er veranderd? Wat is nog niet af?

Na deze dag heb je met de volgende thema's kennis gemaakt en geleerd:

- ✚ Het gaat er vooral om dat de geleerde en beoefende stof door de student verwerkt wordt in een thesis over een zelfgekozen onderwerp betreffende het vakgebied.
- ✚ Hierover vindt een voordracht plaats door de student waardoor de onderwerpen op een eigen manier nogmaals terugkomen. Hierdoor vindt nogmaals verdieping plaats.

Tussen de 9de opleidingsdag en deze afsluitdag zitten 4 maanden waarin (verder) gewerkt kan worden aan het eindwerkstuk. De cursist wordt hierin begeleid. In die periode zijn er 2 bijeenkomsten van de mentorgroepen.

Tijdens lesdag 10 houdt de student een voordracht van max. 15 min. waarna nog 5 min. vragenstellen mogelijk is. Er is ook een afsluiting van de waarnemingsuren.

Het voldoende beoordeeld eindwerkstuk en de presentatie hierover zijn voorwaarden voor het certificaat.